

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра економіки і бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри к.е.н., доц.

Лариса БОЛТЯНСЬКА

«31» серпня 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка підприємства»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за ОПП *Облік і оподаткування*
(на основі повної загальної середньої освіти)

факультет економіки та бізнесу

2022– 2023 н.р.

Робоча програма дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 071«Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування (на основі повної загальної середньої освіти) – Запоріжжя, ТДАТУ. 2022 - 13 с.

Розробник: Болтянська Л.О., к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Економіка і бізнес»

Протокол від «31» серпня 2022 року № 1
В.о. зав. кафедри економіки і бізнесу

Лариса БОЛТЯНСЬКА

«31» серпня 2022р.

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 071«Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол від « 02» вересня 2022 року № 1

Голова, доц.

Анна КОСТЯКОВА

« 02 » вересня 2022 року

1. ОПИС ПРЕДМЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність 071«Облік і оподаткування»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 6,6 год.	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	20 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	20 год.
		Семінарські заняття	
		Самостійна робота	80 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: сформувати уявлення про економічні засади формування та функціонування підприємств в сучасних умовах та результативності господарювання.

Завдання курсу: засвоїти основні поняття та категорії курсу економіка підприємства; оволодіти навичками дослідження взаємовідносин підприємства з іншими суб'єктами господарської діяльності, державою та ринком; сформувати уміння ефективного використання ресурсного та виробничо-господарського потенціалу, засвоїти механізм розрахунків показників процесу діяльності підприємства; зорієнтувати здобувачів до вибору важливих напрямків розвитку підприємств в сучасних умовах.

Предмет: є економічний механізм функціонування підприємства, методи і способи раціонального подання та ефективного використання всіх елементів виробничого процесу.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- *Загальних компетентностей:*

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗКОЗ. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- *Спеціальних (фахових) компетентностей:*

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.
ФК07. Застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості.
ФК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

Програмних результатів навчання:

РН04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

РН07. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.

РН08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації. РН09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

РН17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

- *soft skills*   здатність об'єктивно оцінювати механізм діяльності підприємства в сучасних умовах, вміння визначати та аналізувати показники забезпеченості та ефективності використання наявних ресурсів, результатів діяльності підприємства, відповідально та об'єктивно оцінювати ситуацію, вміння подання інформації.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи підприємства та підприємницької діяльності, товарна і цінова політика, результативність діяльності підприємства.

Тема 1. Основи підприємництва, види і організаційно-правові форми підприємств.

Підприємництво як особливий вид діяльності, стиль і тип господарської поведінки. Суб'єкти та об'єкти підприємництва. Індивідуальна і колективна форми підприємництва. Класична та інноваційна моделі підприємництва. Основні типи (види) та відповідні сфери підприємницької діяльності: виробнича; комерційна; фінансова; консультаційна. Мале підприємництво в ринковій економіці. Поняття категорій "мале підприємство", "малий бізнес", "мале підприємство", "громадянин-підприємець". Особливості малого підприємництва, його переваги й недоліки. Юридичні аспекти, що слугують законодавчою базою функціонування підприємства (організації) та об'єднання підприємств. Практичне значення класифікації підприємств за організаційно-правовими характеристиками. Виокремлення підприємств за окремими ознаками. Види та головні напрями діяльності підприємств: вивчення ринку товарів (ситуаційно-методичний аналіз); інноваційна, виробнича, комерційна, сервісна, зовнішньоекономічна, економічна, соціальна.

[1,2,3,11,12,15,18,22,23,27,29,36,49,55,75,76,82,94,97]

Тема 2. Виробнича програма підприємства

Виробнича програма, її сутність. Основні завдання виробничої програми, її елементи. Основні показники виробничої програми: номенклатура, асортимент, товарна, валова, реалізована і чиста продукція. Методика визначення вартісних показників виробничої програми. Поняття оптимальної виробничої програми, її мета. Поняття виробнича потужність. Методика визначення виробничої потужності в залежності від типу виробництва.

[19,20,21,26,29,37,40,54,55,65,68,70,74,82,98]

Тема 3. Витрати на виробництво і реалізацію продукції.

Витрати як процес формування і використання ресурсів. Різновиди витрат: операційні, інвестиційні та фінансові витрати. Класифікація витрат за об'єктами. Поняття собівартості виготовленої продукції. Види собівартості. Методика складання кошторисів. Калькулювання і його роль в управлінні витратами. Собівартість окремих видів продукції за повними і неповними. Планування та аналіз собівартості виготовляємої продукції.

[14,16,24,41,52,53,54,56,71,77,84,90,93,101]

Тема 4. Фінансово – економічні результати діяльності підприємства.

Фінансова діяльність, основні джерела фінансування діяльності підприємств і обчислення їх вартості використання. Джерела формування доходу і прибутку підприємства. Система показників фінансово – економічної результативності діяльності підприємства. Методика визначення показників результативності підприємства: валовий дохід, чистий дохід, дохід за сферами діяльності, маржинальний дохід, валовий прибуток, оподатковуваний прибуток, чистий прибуток, реінвестований

прибуток тощо. Методика обчислення рентабельності: продукції, продажу, виробничих фондів (виробництва); сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу.

[17,24,25,40,48,54,55,61,66,77,80,84,93,95]

Змістовий модуль 2. Ресурсне забезпечення, інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства та ефективність його функціонування.

Тема 5. Товарна та цінова політика підприємства

Особливості товарної політики на підприємствах різних напрямків діяльності. Функції ціни. Складові елементи ціни продукції (послуг). Основні види цін і товарів за окремими класифікаційними ознаками. Класифікація цін в залежності від обслуговування галузей економіки, від території дії, ступеня свободи, ступеня новизни товару, тривалості реалізації товару та інших класифікаційних ознак. Цінова політика в системі маркетингу. Види, цілі та завдання цінової політики.. Типи маркетингової політики. Методичний підхід до визначення структури та рівня ціни в процесі формування цінової політики та цінова політика підприємства.

[2,4,5,7,24,28,32,25,36,54,55,60,62,64,70,73,91,96,9,21,24,25,33,34,40,41,54,55,65,67,68,70,78,81,93]

Тема 6. Персонал підприємства, мотивація і оплата праці.

Поняття трудові ресурси, кадри, персонал, трудовий потенціал. Поділ персоналу за професіями, спеціальністю та кваліфікацією. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних форм власності та сфер діяльності. Продуктивність праці як економічна категорія. Показники рівня продуктивності праці. Метод прогнозування рівня продуктивності персоналу. Кадрова політика підприємства. Основні завдання і різновиди кадрової політики. Джерела набору кадрів.

Класифікація методів мотивації. Фактори і види мотивації праці. Поняття оплати праці. Основна заробітна плата і додаткова оплата праці. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулююча, регулююча, соціальна) та їх реалізація. Тарифно-посадова система (тарифно-кваліфікаційні довідки; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми посадових окладів або єдина тарифна сітка). Форми заробітної плати та. основні системи оплати праці.

[12,14,22,24,25,35,41,54,55,56,69,71,82,83,93]

Тема 7. Основні фонди підприємства

Види і класифікація основного капіталу за функціональною ознакою, за характером обслуговування окремих видів діяльності, та участі у виробничому процесі за характером володіння. Джерела формування капіталу. Характеристика структури та стадій кругообігу основного капіталу. Визначення та особливості розрахунку первісної, залишкової, відновної, балансової, ліквідаційної та середньорічної вартості основного капіталу.

Форми простого та розширеного відтворення матеріальних необоротних активів. Сутність процесу амортизації. Особливості нарахування амортизації у відповідності із законодавством України. Характеристика та алгоритм розрахунку коефіцієнтів зносу, придатності, оновлення та вибуття, швидкості оновлення основного капіталу;

фондовіддачі, фондомісткості, фондоозброєності та рентабельності основного капіталу.

[2,24,25,36,40,41,44,54,55,77]

Тема 8. Оборотні кошти підприємства

Сутність оборотного капіталу. Класифікація оборотного капіталу. Чинники, що впливають на обсяг, структуру та ефективність використання оборотного капіталу. Етапи обороту оборотного капіталу. Нормування витрат і розрахунки необхідного обсягу оборотних активів підприємства. Методи розрахунку нормативів оборотних активів. Визначення нормативів оборотних активів за окремими елементами. Джерела фінансування оборотного капіталу. Показники ефективності використання оборотного капіталу. Джерела та шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу.

[24,25,54,55,72,41]

Тема 9. Інвестиційна та інноваційна діяльність

Економічна сутність інвестицій та їх структури. Класифікація інвестицій. Характеристика складових елементів власних, позикових і залучених джерел формування інвестиційних ресурсів на підприємстві. Економічна сутність та алгоритм розрахунку показників ефективності реальних інвестицій: чистого приведенного доходу, індексу рентабельності інвестицій, терміну окупності інвестицій та внутрішньої норми доходності. Загальна характеристика форм фінансового інвестування. Поняття і змістова характеристика інноваційних процесів. Класифікація інновацій, суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності. Науково – технічний та організаційний прогрес як узагальнене явище використання організаційних, економічних, соціальних і юридичних нововведень. Економічна ефективність технічних та організаційних нововведень. Техніко – економічне обґрунтування та вибір найкращого варіанта.

[9,13,38,41,42,43,45,47,48,50,51,55,57,58,59,79,85,86,87,89]

Тема 10. Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.

Суть та значення ефективності діяльності підприємств. Поняття ефективності, сутність «результат», або «ефект діяльності». Підходи до формування показників ефективності діяльності підприємства. Класифікація результативності виробництва. Критерії і показники системи вимірювання ефективності діяльності підприємств. Методика визначення показників результативності виробництва склад резервів підвищення ефективності виробництва.

[17,24,25,31,46,54,55,61,63,80,102]

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ном ер тиж ня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			Лк.	Пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи підприємства та підприємницької діяльності, товарна і цінова політика, результативність діяльності підприємства.						
1	Лекція 1	Основи підприємництва, види і організаційно правові форми підприємств.	2			2
	Практичне заняття 1	Основи підприємництва, види і організаційно правові форми підприємств.		2		1
	Самостійна робота 1	Робота на освітньому порталі			10	3
2	Лекція 2	Виробнича програма підприємства.	2			2
	Практичне заняття 2	Виробнича програма підприємства.		2		2
	Самостійна робота 2	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
3	Лекція 3	Витрати на виробництво і реалізацію продукції.	2			2
	Практичне заняття 3	Витрати на виробництво і реалізацію продукції.		2		2
	Самостійна робота 3	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	3
4	Лекція 4	Фінансово – економічні результати діяльності підприємства.	2			2
	Практичне заняття 4	Фінансово – економічні результати діяльності підприємства.		2		2
	Самостійна робота 4	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
5	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I			5	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I				10
Всього за змістовий модуль 1			8	8	45	35
Змістовий модуль 2. Ресурсне забезпечення, інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства та ефективність його функціонування						
6	Лекція 5	Товарна та цінова політика підприємства	2			1
	Практичне заняття 5	Товарна та цінова політика підприємства		2		1

	Самостійна робота 5	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
7	Лекція 6	Персонал підприємства, мотивація і оплата праці	2			1
	Практичне заняття 6	Персонал підприємства, мотивація і оплата праці		2		1
	Самостійна робота 6	Виконання практичного завдання та робота на освітньому порталі			10	2
8	Лекція 7	Основний капітал підприємства	2			1
	Практичне заняття 7	Основний капітал підприємства		2		1
	Самостійна робота 7	Виконання практичного завдання та робота на освітньому порталі			10	2
9	Лекція 8	Оборотні кошти підприємства	2			2
	Практичне заняття 8	Оборотні кошти підприємства		2		1
	Самостійна робота 8	Виконання практичного завдання та робота на освітньому порталі			10	2
10	Лекція 9	Інвестиційна та інноваційна діяльність	2			1
	Практичне заняття 9	Інвестиційна та інноваційна діяльність		2		1
	Самостійна робота 9	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
11	Лекція 10	Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність	2			1
	Практичне заняття 10	Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність		2		1
	Самостійна робота 10	Виконання практичних завдань, робота на освітньому порталі			10	2
12	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II			5	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II				10
Всього за змістовний модуль 2			12	12	65	35
Разом ПМК1 та ПМК2			20	20	110	70
Екзамен						30
Разом						100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Підприємництво, як сучасна форма господарювання.
2. Принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності.
3. Типи підприємницької діяльності та їх особливості.
4. Основні форми комерційних підприємств.
5. Мале підприємництво в ринкових умовах.
6. Методологія і методи дослідження.
1. Виробнича програма, її сутність та основні поняття.
2. Основні показники виробничої програми.
3. Виробнича потужність та її роль у виробничій програмі.
4. Ефективність використання виробничої потужності.
5. Характеристика витрат та їх класифікація.
6. Поняття про собівартість виготовлюваної продукції.
7. Кошторис витрат і калькуляція собівартості продукції.
8. Планування і аналіз собівартості продукції.
- 8.5 Показники собівартості виготовлюваної продукції
9. Характеристика фінансової діяльності підприємства.
10. Сутність та різновиди доходу підприємства
11. Сутність, види, формування та розподіл прибутку підприємства
12. Система показників рентабельності діяльності підприємства
13. Методика розрахунку точки беззбитковості
14. Сутність та складові маркетингової товарної політики підприємства.
15. Загальна характеристика цін, функції та принципи ціноутворення.
16. Класифікація та види цін.
17. Методи встановлення та регулювання цін на підприємстві.
18. Сутність, цілі та особливості цінової політики підприємств.
19. Поняття, класифікація і структура персоналу.
20. Визначення чисельності окремих категорій працівників.
21. Продуктивність праці.
22. Сутність і цілі кадрової політики підприємства.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Мотивація трудової діяльності працівників: види, фактори і методи.
2. Сутність, методи і принципи оплати праці:
3. Форми і системи оплати праці.
4. Сутність, класифікація і структура основного капіталу.
5. Види вартості основних фондів.
6. Спрацювання основних фондів та його види.
7. Амортизація основних фондів.
8. Система показників ефективності, відтворення і використання основних фондів.
9. Сутність і класифікація оборотного капіталу підприємства.
10. Класифікація оборотних засобів.
11. Визначення потреби в оборотному капіталі і джерела фінансування.
12. Ефективність використання оборотного капіталу.

13. Сутність, структура і класифікація інвестицій.
14. Інвестиційна діяльність підприємства.
15. Джерела формування реальних інвестицій.
16. Оцінка ефективності реальних інвестицій.
17. Форми фінансового інвестування.
18. Оцінка ефективності фінансового інвестування.
19. Загальна характеристика інновацій та інноваційної діяльності.
20. Сутність та напрямки науково – технічного прогресу.
21. Економічна ефективність технічних та організаційних нововведень.
22. Якість і конкурентоспроможність продукції.
23. Методи визначення якості продукції та управління якістю продукції
24. Стандартизація і сертифікація продукції.
25. Конкурентоспроможність продукції підприємства.
26. Суть і значення ефективності діяльності підприємства.
27. Вимірювання ефективності діяльності підприємства.
28. Резерви та шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.
29. Конкурентоспроможність як критерій оцінювання ефективності діяльності підприємства.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Конституція України: [Текст]: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січ. 2006 р.]. – К.: Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с. – ISBN 966-7630-14-5.
2. Господарський кодекс України [Текст]: офіц. текст: за станом на 20 січ. 2007 р. – Х.: Одиссей, 2007. – 240с. – ISBN 966-633-516-6.
3. Про акціонерні товариства [Текст]: Закон України від 17 вер. 2008 р. №514-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2008, N 50-51, ст. 384.
4. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991р., зі змін. і доп.// посібник з реформування сільськогосподарства та переробних підприємств. - [2-ге вид., доп.]. – К.: ІАЕ УААН, 2000. – С. 204-249
5. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців [Текст]: Закон України від 15 трав. 2003 р. №755-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003, N 31-32, ст. 263.
6. Про інноваційну діяльність: Закон України від 25.03.2005 № 2505/IV [Електронний ресурс].- Режим доступу www.rada.gov.ua.
7. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні [Текст]: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4618-VI // Голос України. – 2012 – 18 квітня, N 70.
8. Податковий комплекс України. – К.: Верес, 2011. – 336с.
9. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 25.03.2005 №2505/IV[Електронний ресурс]. – Режим доступу www.rada.gov.ua.
10. Про оплату праці: Закон України// Закони України. - К.: Ін-т законодавства, 1997. – Т.8.-С.210-218
11. Про стандартизацію : Закон України від травня 2011 р. // Закони України . – Т.10 – С.150-161.

12. 35 положень (стандартів бухгалтерського обліку): Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» в Україні». – К: КТН, 2012. – 344с.
13. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / Л.О. Болтянська, Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
14. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / О.І. Лисак Л.О., Л.О. Андрєєва,. Болтянська – Мелітополь: Люкс, 2020.-272с.
15. Болтянська Л.О. Економіка підприємства: курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа і оподаткування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 281 «Публічне управління та адміністрування» – Мелітополь, 2020. – 163 с.
16. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч. посібн. - 1 вид. / В.М. Тебенко / Вид-во: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс». 2014. – 302 с.
17. Кузьмин В.М. Економіка підприємства: навчальний посібник [електронний ресурс]. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2012. – 195 с. - Режим доступу: <http://library.nung.edu.ua> .
18. Практикум з економіки підприємства: електр. навч. посіб./ Л.О. Андрєєва, Л.О.Болтянська, О.І Лисак. // – 2018. – 244 с.
19. Статистика: навчальний посібник / Г. П. Педченко. — Мелітополь: Колор Принт, 2018. — 266 с.

Допоміжна

1. Андрєєва Л.О. Ефективність торговельної діяльності аграрних підприємств/ Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2017. – № 1-2 (33-34). – С. 69-80.
2. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. / В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2013. – 779 с.
3. Болтянська Л.О. Аналіз факторів формування пропозиції плодової продукції на ринку / //Л.О.Болтянська //Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої.- Мелітополь 2016. - №3 (32). - С. 49-56
4. Болтянська Л.О. Від вибору бізнес-ідеї до її реалізації //Л.О.Болтянська, В.М. Тебенко //Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої.- Мелітополь 2017. С. 20-27
5. Болтянська Л.О. Проблеми та тенденції розвитку внутрішньої торгівлі Запорізької області [Електронний ресурс] / Л.О. Болтянська, В.М. Тебенко / Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. - №17. Режим доступу до статті: <http://global-national.in.ua/issue - c.525-530>
6. Болтянська Л.О. Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська / ADVANCES OF SCIENCE. Proceedings of articles the international scientific conference Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 28 September 2018. – С. 1357-1366.
7. Від ідеї до власної справи: Навч. посібник. /А.С.Коноваленко, Л.О.Болтянська, Д.М. Трачова та інш. - Мелітополь.: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2017 – 278с.
8. Економіка аграрного підприємства: Навчальний посібник / Т.І. Яворська, Ю.О. Прус, О. М. Петрига; за ред. О.М. Петриги, Т.І. Яворської. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2016. – 498 с.

9. Котлер Ф. Основы маркетинга [пер. с англ] ; [общ. ред. и вступ. Ст. Е.М. Паньковой]. – М.: Прогресс, 1990. – 672с.
10. Методичні рекомендації по нормуванню оборотних засобів підприємства аграрного сектора АПК / [уклад.: М.Я.Дем'яненко, Г.М. Герасимчук, В.С. Роздобудько]. К.: УААН, 1998.- 37с.
11. Прус Ю. О. Визначення мінімальної ціни реалізації продукції рослинництва / Ю. О. Прус // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. – № 2 (26) – С. 175-182.
12. Прус Ю. О. Інвестиційна діяльність в АПК України / Ю. О. Прус // Молодий вчений. – 2017. – № 1.1 (41.1) січень. – С. 68-72.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри економіки і бізнесу
4. Сайт кафедри економіки і бізнесу <http://feb.tsatu.edu.ua/faculty/department-of-business/>
5. Internet.